

Ecballium elaterium

Εκβάλλιον το ελατήριον

κοινώς: πικραγγουριά, γαϊδουραγγουριά, αγριαγγουριά, ταναγγουριά, πετραγγουριά

«Ελατήριον» κατά τον Ιπποκράτη, «Άγριος σίκυος» κατά Θεόφραστο, Διοσκουρίδη

Squirting Cucumber

Φυτό της Μεσογείου και της ΝΔ Ασίας. Είναι πολυετές, ποώδες, έρπον, με χαρακτηριστικό την αυτόματη εκτίναξη υγρού (οπού) από τους ώριμους καρπούς του (μαζί με τα σπέρματά τους), όταν κάποιος αγγίζει τους ποδίσκους τους ή τους ίδιους. Ο οπός αυτός έχει φαρμακευτικές χρήσεις.

Το συναντάμε συνήθως σε διαταραγμένους βιοτόπους.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Θεόφραστος θαυμάζει την δραστικότητα χαπιών 200 ετών και θεωρεί τους εμετούς χαρακτηριστικό της δύναμης του οπού.

Ο Διοσκουρίδης γράφει: από τους καρπούς, «τους άμα τω άψασθαι αποπηδώντας» βγαίνει ο οπός και από αυτόν «το λεγόμενον ελατήριον ...σκευάζεται»

Ο Πλίνιος θαυμάζει πρώτη από τα θαύματα της φύσης στα κηπουρικά φυτά την πικραγγουριά και θεωρεί το «ελατήριον» (αποξηραμένο στον ήλιο χυμό) ως φάρμακο για ασθένειες των ματιών, των δοντιών, των όγκων των αυτιών, την κώφωση, την ψώρα κ.λ.π.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ

Ο Ιπποκράτης το χρησιμοποίησε

- Εναντίον της κυνάγχης
- Επί ενδομητρίτιδας
- Ως καθαρτικό
- Ως διαρροϊκό

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- Για την ιγμορίτιδα
- Για βάψιμο ρούχων με λευκό χρώμα (π.χ. στην Κρήτη)

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- Για υδρωπικία, λευκωματική νεφρίτιδα, ελμινθίαση.

ΣΟΒΑΡΕΣ ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ!

- Ευκοιλιότητα, εμετοί

Η πικραγουριά

του λαϊκού ποιητή Στάθη Έγγαρχου

Είναι φάρμακο σπουδαίο φίλοι
μου η πικραγουριά
και γιατρεύει ανεξαιρέτως
νέους, γέρους και παιδιά,
αφαιρεί τον κάθε πόνο και τον
άρρωστο γλιτώνει
κι απ' το βέβαιο χαμό του
η πικραγουριά τον σώνει.

Θεραπεύει τον καρκίνο, τον
κοκίτη, την καρδιά,
τη χολέρα, την πανούκλα η
γνωστή πικραγουριά.

Τους χονδρούς αδυνατίζει, τους
αδύνατους παχαίνει
και κατάντησε μπροστά της
φάρμακο άλλο να μη βγαίνει.

Τα αρθριτικά γιατρεύει ως και
τους ρευματισμούς
ιλαρά ή μαγουλίτες
η γνωστή πικραγουριά
θεραπεύει και τους κάλους
τους μικρούς και τους μεγάλους.

Αλλά υπάρχει και το άλλο:
αν δεν ξέρεις να τη φτιάξεις
πιθανότητα μεγάλη,
φίλε μου, να τα τινάξεις.

Μα τι να κάνει ο πτωχός,
πίνει και ξαναπίνει,
αφού δεν έχει τη δραχμή
ούτε για ασπιρίνη.